

5. Школяр С. П. Інноваційний розвиток держави – комфортне життя її громадян : Матеріали парламентських слухань у Верховній Раді України 20.06.07 р. «Національна інноваційна система України: проблеми формування та реалізації» / Упор.: Г. О. Андрощук, М. М. Шевченко. К. : Парламентське вид-во, 2007. С.60–62.

6. <https://www.president.gov.ua/documents/>

7. <https://www.golovbukh.ua/news/29566-fop-pshov-na-vynu-ale-ma-pratsvnikv-uniknuti-nasldkv-dopomoje-list-pdtverdjenya-fors>

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ ДО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ

Квак О. В.

(Полтава, Україна)

Савченко В. І.

(Білики, Полтавська обл.)

На сучасному етапі розвитку країни, що характеризується як інформаційний поступ суспільства, обов'язковим є упровадження нової моделі освіти, яка ґрунтується на компетентнісному підході. Компетентнісний підхід в освіті розуміється як спрямованість навчального процесу на формування і розвиток ключових компетентностей особистості. Це потребує переорієнтації з інформаційної спрямованості навчання та перенесення акценту із засвоєння нормативно визначених знань, умінь і навичок на формування та розвиток у школярів здатності самостійно діяти, застосовувати індивідуальний досвід і досягнення у нестандартних, творчих, життєвих ситуаціях [1]. Упровадження компетентнісного підходу передбачає обов'язкове прогнозування результативної складової змісту, що потребує змін у системі оцінювання навчальних досягнень. З огляду на це необхідним є прийняття нових рішень щодо його реалізації в оцінювальній діяльності вчителя початкових і старших класів. У рамках компетентнісного підходу оцінювальну діяльність учителя можна розглядати як завдання, що постають на всіх етапах професійно-педагогічної діяльності, а також як її невід'ємну складову.

Отже, актуальність дослідження пов'язана з питанням зростання професійної компетентності вчителя щодо успішного здійснення оцінювальної діяльності, посилення значення процесу оцінювання у розвитку особистості учня, формування усвідомленої потреби педагога у вдосконаленні оцінювальної компетентності як компонента його педагогічної майстерності. Аналіз вітчизняних і зарубіжних психолого-педагогічних досліджень засвідчує, що проблема реалізації

компетентнісного підходу в оцінювальній діяльності вчителя перебуває в центрі уваги науковців.

Багато досліджень в галузі педагогіки, психології присвячені різним аспектам організації контролю та оцінюванню знань. Контрольно-оцінювальна діяльність учителя висвітлена у працях Ш. Амонашвілі, Л. Божович, В. Давидова, Г. Ксьонзової; педагогічні основи оцінювання розробляли А. Алексюк, П. Атаманчук, Ю. Бабанський, Р. Кривошапова, Н. Наумов, І. Огородніков, Л. Одерій, В. Онищук, В. Разумовський, Л. Рисс, О. Силютіна.

Компетентнісний підхід є ключовим, системним щодо розуміння необхідності підготовки вчителя до оцінювання навчальних досягнень учнів початкової і старшої школи. У дослідженні реалізація компетентнісного підходу пов'язується з тим, що вчитель опанував певну сукупність об'єктивно необхідних знань, умінь і навичок, має практичний досвід, володіє гнучкістю і критичністю мислення. Це дає змогу розглядати оцінювальну компетенцію як одну з найважливіших складових готовності вчителя до вирішення професійно-педагогічних завдань і є одним із важливих аспектів, що впливають на результати використання та впровадження сучасних форм і методів оцінювання. З огляду на це підвищуються вимоги до підготовки педагогічних кадрів, які повинні не лише кваліфіковано використовувати нові форми та методи оцінювання під час своєї професійної діяльності, а й формувати в учнів позитивне ставлення до них. Процес розвитку оцінювальної компетенції розглядається як послідовність цілеспрямованих дій, що складаються із взаємопов'язаних етапів, а саме:

- знання нормативних документів і базових понять;
- орієнтація на основні дидактико-методичні вимоги щодо ефективності контрольно-оцінювальної діяльності;
- здатність учителя до використання різних підходів щодо оцінювання навчальних досягнень;
- готовність до постійного саморозвитку в процесі професійної діяльності, зокрема оцінювальній.

Аналізуючи нормативні документи МОН України, можна визначити загальні сучасні тенденції й специфіку оцінювальної діяльності вчителя [2]:

- оцінюються індивідуальні досягнення учнів;
- оцінювання ґрунтується на принципі, що передбачає врахування рівня досягнень учня, а не ступеня його невдач;
- використання в процесі навчання поряд із традиційними методами та прийомами оцінювання нових (вербальне оцінювання, портфоліо, рейтингова система оцінювання, тестування, самооцінка);
- формування нових відносин між учителем і учнями.

Отже, вчитель має бути готовим до інноваційних змін у педагогічній діяльності та впроваджувати у шкільну практику нові методи і форми оцінювання. Складовою діагностики досягнень і

труднощів учіння є педагогічна оцінка. На основі співвідношення навчальних досягнень учнів з критеріями й показниками рівнів успішності з'являється можливість прогнозувати перспективи розвитку дітей на основі індивідуального підходу. Водночас оцінка вчителя є психологічним і дидактичним засобом розвитку у школярів внутрішньої самооцінки як найважливішої передумови самонавчання і саморозвитку. Виставляючи оцінку, він опосередковано керує розвитком оцінювальних взаємин у класі, що мають стимулювати співпрацю з учнями.

Необхідно гуманно і відповідально ставитися до оцінювання: не оцінювати незасвоєне, формулювати оцінні судження по-різному, але ніколи не принижувати гідності дітей, всіляко заохочувати їх до рефлексивних суджень, самоконтролю і самооцінки. Оцінні судження відбуваються з коментарем самого учня (самооцінка), однокласників (взаємооцінка) або вчителя. Доцільним є поєднання самооцінних суджень учня з оцінними судженнями вчителя. У процесі оцінювання обов'язково має відбуватися навчальний діалог-аналіз відповіді учня чи результативності виконаної ним роботи. Коментар до процесу оцінювання спочатку здійснюється вчителем. Надалі, в міру сформованості контроль оцінних умінь і навичок, оволодіння критеріями оцінювання конкретного виду завдань, власну оцінку з коментарем зможуть висловлювати й учні. Під час розгорнутого словесного оцінювання вчитель аналізує й пояснює результат роботи (навчальної діяльності учня), коментує спосіб (раціональність) її виконання, дає практичні рекомендації, поради щодо підвищення рівня навчальних досягнень тощо. Здатність учителя до інноваційної діяльності в оцінюванні навчальних досягнень є важливою умовою розвитку професійної компетентності. Активізація вчителів та їх озброєння сучасними методами і прийомами оцінювання – шлях до особистісного зростання, творчої активності, вдосконалення освітньо-виховного процесу з метою подальшого розвитку особистості учнів. Інноваційна діяльність учителя передбачає відмову від стереотипів, усталених штампів в оцінюванні навчальних досягнень учнів та пошук нових форм і методів оцінювання.

Отже, сучасний педагог повинен сприяти реалізації нового змісту навчання, вміти оцінювати навчальні досягнення учнів на основі врахування їхніх індивідуальних можливостей та навчальних потреб, використовувати сучасні підходи до оцінювання, виявляти творчість у виборі їх методів і створювати умови для повноцінного розвитку особистості.

Список використаних джерел:

1. Формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів: дидактико-методичні аспекти: Дайджест 2 / Укл. О. В. Онопрієнко. Донецьк: Каштан, 2012. 138 с.

2. Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/18438/

3. Абетка для директора. Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://sqe.gov.ua/abetka-dlya-dyrektora-2021/>

НОБЕЛІВСЬКІ ЛАУРЕАТИ З ФІЗІОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ, ЩО Є ВИХІДЦЯМИ З УКРАЇНИ

Клепець О. В., Касапчук Я. А.
(Полтава, Україна)

Нобелівська премія з фізіології та медицини – вища нагорода за наукові досягнення у відповідних галузях, яку щорічно присуджує Шведська королівська академія наук у Стокгольмі. Премія є однією з п'яти, заснованих відповідно до заповіту шведського хіміка Альфреда Нобеля (1833–1896). Ім'я лауреата записують до тієї країни, громадянином якої нобеліант є на момент присудження. Офіційно наша країна не має жодного лауреата Нобелівської премії. За останні 200 років Україна входила до складу інших держав (Російської та Австро-Угорської імперій), де розвиток української науки та культури зазнавав утисків, а натомість набула поширення трудова еміграція. Водночас серед нобеліантів є чимало вихідців з України, які або походять із сімей, що проживали на території України, або ж безпосередньо народилися чи протягом певного часу жили й творили в Україні, проте здобули Нобелівську премію як громадяни інших країн. Їх внесок у розвиток світової науки заслуговує всебічного розгляду, популяризації і визнання насамперед в Україні [2, 3].

Серед нобеліантів у галузі фізіології та медицини на території України народилися Ілля Мечников та Зельман Ваксман.

Ілля Ілліч Мечников (1845–1916) – мікробіолог, ембріолог, зоолог та імунолог україно-єврейсько-молдавського походження. Народився у с. Іванівка-Панасівка Куп'янського повіту на Харківщині в дворянській родині. Найважливішим його досягненням стало відкриття явища фагоцитозу та створення на цій основі фагоцитарної теорії імунітету (1882). Саме «за праці з імунітету» 1908 року вченого як підданого Російської імперії було відзначено Нобелівською премією. Також на основі досліджень Мечникова в медичну практику було впроваджено медикаменти, що містять сапрофіти. Це дало змогу покращити лікування дисбактеріозу, а також гострих і хронічних захворювань шлунково-кишкового тракту [1, 2].